

Kisangani vzw

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

oct-nov-dec 2009

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

KOOP NU UW WENSKAARTEN

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 30

COLOFON

Boyoma
3-maandelijks nieuwsblad
nr 30 jaargang 8 2009
oct-nov-dec 2009

v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem

Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Kongo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

Bank IBAN BE 35 2350 3524 2637

BIC code GE BABE BB

Web: <http://www.kisangani.be/>

Redactieraad: Roger Huisman, Magda
Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja
Scheuermann.

Foto's: Callewaert, Frank Gevaerts, Hu-
go Gevaerts, Wouter Gevaerts, Green-
peace, Jean Louis Juakaly, Manja
Scheuermann, Kris Smet

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan
geïnteresseerden. Indien u dit blad niet
meer wenst te ontvangen, laat het ons
dan weten.

Wie BOYOMA elektronisch wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be. Vermeld of u ook
de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht aan
derden. Indien u deze gegevens wenst te
verwijderen uit de bestanden van Kisan-
gani vzw, dan kunt u dit per e-mail of
per post laten weten.

Contact Provincie Antwerpen

Alain Vandelannoote

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 016 63 25 58

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken

Ten Ede 82, 9620 Erwetegem

tel. 09 360 82 47

e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Verrmander

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contacten: Kisangani

Dieudonné Upoki

e-mail ddupoki2@yahoo.fr

Pionus Katuala

e-mail pionuskatuala@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Boyoma wordt digitaal gedrukt bij
DigiKing bvba, Hasselt
www.digiking.be

Onze vrienden in Kisangani en wijzelf, we wensen u een schitterend 2010!

Kisangani vzw: 10 jaar!

25 augustus 1999: een groepje vrienden en vrienden van vrienden zitten bij elkaar. Ze willen een vereniging oprichten,

een vereniging om de bevolking van Kisangani en de regio verder te helpen.

Hoe kwamen ze op die gedachte? Lang geleden werd Hugo Gevaerts in Kisangani geboren. Zijn ouders waren daar al in de jaren 20 van de vorige eeuw, toegekomen. Vader werkte er in de gewestelijke dienst. Later werd er verhuisd naar Bukavu waar Hugo verder zijn jeugd doorbracht. In 1960 kwam de onafhankelijkheid van Kongo. Vader Gevaerts keerde in 1962 definitief naar België terug.

Hugo studeerde eerst Tropische Landbouw in Vilvoorde en daarna Biologie aan de universiteit en had maar één droom: *terug naar*

Kongo.

Er gingen vele jaren voorbij tot er aan de Universiteit van Kisangani een prof in dierkunde gezocht werd. Hugo is dierkundige en vertrok met vrouw en kroost naar Kisangani in 1980. Hij gaf er les aan toekomstige biologen, landbouwkundigen en geneesheren. Hij zorgde er voor dat jonge Kongolese assistenten in België konden doctoreren.

Hij zag de vele noden van dat grote land: zo ook de verdwij-

ning van het tropisch woud. De boeren gebruiken in Kongo traditiegetrouw geen meststoffen (veel te duur). De grond is dan ook vlug uitgeput. Er is een rondzwerfende landbouw: de boer kapt een stuk woud om; hij maakt houtskool van het grote hout. De resten (bladeren en twijgjes) worden verbrand. Dat

geeft een zekere bemesting aan de grond. Dan zaait of plant de boer om enkele maanden later te oogsten. Dat kan hij zo een jaar of drie, vier doen, maar dan is de grond volledig uitgeput. De boer trekt wat verder: kapt weer een stuk woud om, brandt weer af... Eigenlijk is dit dus roofbouw: het woud wordt vernield en de oogsten zijn niet toereikend.

Wetenschappelijk onderzoek zowel in Kongo als in de omliggende landen toonde aan dat de wortels van struiken en bomen van

de familie legumineuzen bacteriën bevatten, die de stikstof uit de lucht omzetten tot nitraten, de bladmassa van die struiken bevatten dus heel veel voedingsstoffen die door snoei de bodem kunnen verrijken: groenbemesting of ook akkerbosbouw genoemd. Hugo, en hij niet alleen, vindt dat wetenschappelijk onderzoek heel boeiend kan zijn, maar dat de resultaten van dat onderzoek moeten toegepast worden. Zo begon hij in 1988 met akkerbosbouw: het planten van hagen met legumineuzen tussen de teelten. Vroeger werden bij ons lupinen gebruikt als groenbemesting, de idee is eigenlijk dezelfde.

Juni 1990: problemen tussen Zaïre en België en alle Belgische coöperanten werden teruggeroepen naar België. Verdere ontwikkeling van de akkerbosbouw was alleen mogelijk met financiële

steun. Hugo zocht middelen en vond die bij Rotary. Zo kwam er een 3H Rotary project 1994-1997. In Kisangani begon hij Treculia te planten: Treculia zijn bomen met grote vruchten (20 à 25 cm doormeter). Die vruchten bevatten vele zaden. Die zaden kan men drogen en roosteren, of tot bloem vermalen: de zaden zijn zeer eiwitrijk, een interessante vrucht om gezond voedsel te geven.

En eindelijk vond Hugo ook terug gehoor bij de Belgische Ontwikkelingssamenwerking: hij verkreeg een Interuniversitair Samenwerkingsproject UNIKIS-LUC (Universiteit van Kisangani - Limburgs Universitair Centrum) van 1997 tot 2002. Het was in D.R.Kongo een moeilijke periode: het land was verdeeld, er was oorlog. In Kisangani was de bevolking er ellendig aan toe: kinderen stierven door ondervoeding,

er waren bombardementen, er was geen werk, staatspersoneel werd niet betaald. Niemand wist hoe lang dit zou duren. In 2002 zou Hugo op pensioen gaan en dan mocht hij geen universitair project meer beheren. Zo kwam de idee om een vereniging op te richten. En dat moest gebeuren voor 2002, om tijd te hebben om in te lopen.

Zo zaten we op die bewuste 25 augustus 1999 samen. Wie waren we: enkelen hadden in Kisangani gewoond en gewerkt, Frans Geenen, Erik Nollet en zijn vrouw Magda Vermander, Hugo Gevaerts en zijn vrouw Manja Scheuermann, Alain Vandellanoot; anderen waren familie zoals Wouter Gevaerts en zijn vrouw Rina Robben en haar zuster Greet Robben; anderen waren collega's en kenden zo Hugo's verhaal Jos Moens, Greet Boets en Edy Kühn; anderen weer waren gewoon vrienden zoals Els Verbeelen of heel erg in Kongo geïnteresseerd zoals buitenlandjournalist van Het Belang van Limburg, Roger Huisman. Het was een eerste lange vergadering en Kisangani vzw was opgericht. De doelstelling werd geformuleerd,

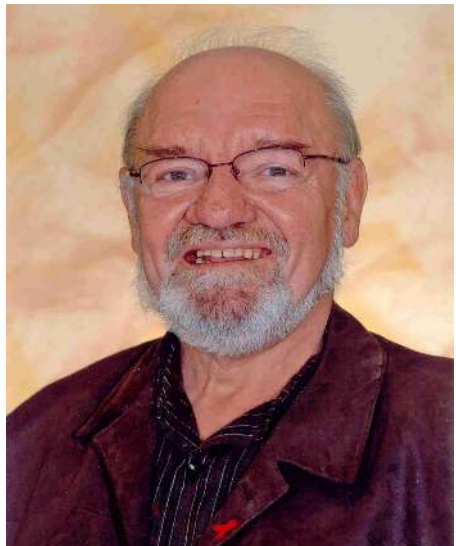
leerd: "De vereniging heeft tot doel de plattelandontwikkeling in de regio Kisangani (Democratische Republiek Congo) te steunen en dit o.a. op het vlak van duurzame landbouw, bosbouw, milieu, gelijke kansen tussen man en vrouw."

Het "Projet LUC" gesteund door het interuniversitair project verkreeg vanaf nu de steun van Kisangani vzw.

We schreven allemaal onze vrienden en kennissen aan en we kregen steun. We schreven een Nieuwsbrief die vanaf 2002 veranderde in het tijdschriftje BOYOMA. We verkregen de goedkeuring van de minister van financiën om fiscale attesten voor giften uit te schrijven. We ontwierpen een mooie folder. Verder deden we wat iedereen probeert die "voor het goede doel" bezig is: allerlei kleine artikelen en wenskaarten verkopen, restaurantdagen en muziekavonden organiseren. Dat alles maakte dat onze middelen langzaam groeiden. Ook werden Rotary en later ook Lions aangesproken en de provincies Limburg en West-Vlaanderen gaven ook steun. En zo kunnen we sinds 2003 maandelijks 7000 à 8000 \$ storten om in Kisangani een continue werking te verzekeren.

De jaren die volgden brachten zo vele mooie momenten, maar ook heel droeve gebeurtenissen. We verloren tweede goede vrienden. Frans Geenen overleed in 2005.

We kenden hem meer dan 20 jaar als een plichtsbewust fantastische Belgische consul in Kisangani. Zo was hij een grote steun bij de oprichting en de eerste stappen van Kisanani vzw. Een jaar later moesten we weerom iemand missen, Erik Nollet. Vanaf het begin schakelde hij zijn hele vrienden- en kennissenkring in uit West-Vlaanderen, uit heel België en verder. Hij

was onvermoeibaar om te ijveren voor Kisangani. Hij schreef ook regelmatig in Boyoma; die verhalen hebben we nu gebundeld uitgegeven.

We namen 2 nieuwe werkende leden op in onze groep, Rik De Raedt en zijn echtgenote Lut Van Laeken (ook zij werkten meerdere jaren in Kongo). Zij richten o. a. de Afrikafeesten in Zottegem in.

Wat wordt er ginder met dat vele geld gedaan?

Onze leuze is "*Zij doen het zelf, wij helpen!*"

Er was honger in en rond de stad, voedselvoorziening is zo een echte prioriteit geworden met als

belangrijk bijkomend gevolg bescherming van het woud.

Nog altijd werken we samen met

de academici, de biologen van de Faculté des Sciences. Zij hebben zelf ook een vereniging opgericht ADIKIS om een structuur te hebben als het nodig is, onafhankelijk van de universiteit. De oorspronkelijke leidende groep zijn studenten en assistenten van Hugo geweest. Hij zorgde er indertijd voor dat velen onder hen in België een doctoraat konden behalen om dan naar Kisangani terug te keren en daar hun kennis en kunde door te geven. Deze professoren leiden nu jonge mensen op, kiezen goede krachten als assistent. Zo is er nu een nieuwe jonge generatie die ook meewerkt aan dit ontwikkelingswerk ten voordele van hun eigen volk.

Wat houdt dat nu allemaal in. In de loop der jaren zijn de konijnen- en de varkenskweek uitgebouwd. De eerste konijnenhokken stonden op de Faculté des Sciences, de eerste varkensstallen ook. Daar leerden eerst de leden van de faculteit zowel arbeiders, bedienden als academici en ook de studenten, konijnen- en varkenskweek kennen. De interesse groeit en zo willen ze ook een konijnenhok of een varkensstal thuis in orde maken en zelf dieren kweken. Dat was dus ook de bedoeling: als het konijnenhok of/en de varkensstal er staan dan wordt er een vouwtjeskonijn of/ en een zeug gegeven om te starten, mannetjeskonijn en beer worden uitgeleend. Als de kweek lukt moeten de begunstigden een dier teruggeven om zo verder mensen te kunnen helpen. Dat is een succes. Het is de bedoeling dat de begunstigden verder begeleid worden met raad en daad. We kunnen alleen nog niet alle gegadigden bedienen, want vragende partijen zijn er meer en meer.

Met de visteelt gaat het op dezelfde manier: wie een visvijver graaft krijgt pootvis. Ook hij wordt bijgestaan met raad en

daad. Rond de stad zijn er zo veel visvijvers gegraven.

Vis en vlees dat zijn proteïnen voor de bevolking.

Akkerbosbouw neemt traag maar zeker uitbreiding. Bevloede rijstteelt is een groot succes. In en rond Kisangani zijn er vele moerassen, ideale plaatsen om rijstvelden uit te graven. Met begeleiding wordt zo de teelt van bevloede rijst aangeleerd.

Een groot succes is de hulp aan scholen: "*Jong geleerd is oud gedaan*". Schoolkinderen krijgen praktijklessen op schoolvelden. De ouders worden er bij betrokken. Alzo wordt heel het dorp begeleid.

Dit alles heeft zijn resultaten: er zijn ondernemende boeren die dit alles toepassen. Ze kregen steun

om te starten en hebben nu al hun levensstandaard verhoogd. Dit zet anderen aan. De stad is groot, de noden zijn nog groot. Om op lange termijn resultaat te hebben moeten we onze eigen kweken en teelten verder zetten en de mensen die er vatbaar voor zijn blijven stimuleren en monitoren. De boeren die zelf geslaagd zijn begeleiden nu andere beginnelingen.

Er zijn ook andere resultaten die op het eerste zicht niets met de rurale ontwikkeling in en rond Kisangani te maken hebben. De jaren 1998-2003 zijn heel moeilijke jaren geweest: het staatspersoneel was niet betaald, de industrie draaide op een zeer laag pitje. Ook het universiteitspersoneel werd niet betaald. Toen was er weinig buitenlandse basishulp in Kisangani. "Projet LUC" zoals onze werking genoemd wordt, is daardoor bekend. Projet LUC heeft de groep van de Faculteit Wetenschappen en de

dagloners op de velden en aan de vijvers bestaansmiddelen gegeven. Dit bracht hoop en voor de academici ook de moed om het onderwijs te blijven verzorgen en zo goed als mogelijk aan wetenschappelijk onderzoek te doen. Gemeenschappelijke Belgische interuniversitaire projecten hebben zich zo geent. Dit geeft nu een elan aan de hele universiteit van Kisangani. En vanuit Kisangani zijn er kernen ontstaan die zich inzetten om het Kongolese woud te beschermen (lees het artikel "Het andere Congo: René Ngongo", ook Boyoma nr 16 of het boekje van Erik Nollet, of de website).

We willen dus verder en zien hoopvol een toekomst tegemoet waarin de regio Kisangani voor zijn eigen voedselvoorziening zal kunnen zorgen.

Manja Scheuermann

WENSKAARTEN

Onze wenskaarten zijn ontworpen door Kongolese kunstenaars. Op de volgende pagina's ziet u onze wenskaarten afgebeeld.

Wij leveren zolang de voorraad strekt.

Wenskaarten van 15 x 10 cm kosten 8 € voor 8 en deze van 17,5 x 11,5 cm 9 € voor 8 (+ verzendingskosten). Voor grote hoeveelheden geven we een korting.

UW BESTELLINGEN

voor uw

wenskaarten en

boekje van Erik Nollet

plaatst u telefonisch, per e-mail of schriftelijk bij

Kisangani vzw

Bronstraat 31

3722 Kortesseem

Tel. 011 376580

info@kisangani.be

<http://www.kisangani.be>

We leveren alles per post met een overschrijvingsformulier voor de betaling.

**KISANGANI
DOOR DE OGEN
VAN ERIK**

Verhalen over mensen
en dingen
Erik Nollet

Uitgave: Kisangani vzw
86 blz
Prijs: 10 euro

door de jaren heen schreef Erik Nollet in ons tijdschrift Boyoma regelmatig verhalen over Kisangani. Deze verhalen hebben we nu gebundeld tot een boekje. Het voorwoord is van Magda Nollet-Vermader de echtgenote van wijlen Erik Nollet.

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN VANAF
€ 30,00.

Dit attest wordt aan u verzonden einde februari. Voor giften gedaan in 2009 ontvangt u dus een fiscaal attest in de loop van februari 2010.

U kunt uw giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

U kunt daarvoor storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
IBAN BE 35 2350 3524 2637
BIC code GE BA BE BB

Bij dit nummer is een overschrijvingsformulier gevoegd.

Het andere Congo: René Ngongo

Ik zag hem voor het eerst in 2002. Ons vliegtuig was net geland in Kisangani (stad aan de stroom) en hij stond ons op te wachten op de tarmac. Een niet al te grote slanke man, keurig in het pak, kaarsrechte houding.

Onze reisleader was Hugo Gevaerts, gewezen decaan van de wetenschappelijke faculteit in Kisangani, stichter en bezieler van een project om het woud te beschermen. Minstens één keer per jaar gaat hij kijken hoe “zijn” mannen en vrouwen, die het project voortzetten, het ervan afbrengen. In het vliegtuig had hij ons de oren van de kop gezeurd met de verzuchting: “als René maar op ’t vliegveld is, dan is alles in orde”. René, dat was René Ngongo, en hij was er. Beslist, maar steeds vriendelijk en voorkomend, loodste hij ons langs de ellendelingen van de immigratie- en douanediensden, die in het groepje blanken een dankbare prooi zagen om hun loonzakje te vullen. Maar tegen René waren ze niet opgewassen. In een minimum van tijd stonden we buiten, mét al onze bagage en zonder het

betalen van ook maar één enkele franc congolais.

2002: dat was een moeilijke tijd. Kisangani was een bezette stad, al sedert 1998, toen Rwanda het Oosten van Congo veroverde. De man die er de plak zwaaide heette Laurent Nkunda, een naam die de krantenlezers onder ons zich wellicht herinneren. De levensader van de stad, de Kongo-stroom, was afgeknepen, de industrie dood. Armoede en ellende waren troef. Maar dat was aan René niet af te zien. Hij was toen “werkleader” aan de wetenschappelijke faculteit, maar een salaris had hij, net zoals zijn collega’s al jaren niet gezien. Al snel werd duidelijk waarom Hugo Gevaerts zo’n hoge dunk van hem had. René was (en is nog steeds) een buitengewoon schrandere, een buitengewoon integere en een buitengewoon dynamische mens.

Op de universiteit zagen ze hem niet veel, René was met te veel andere dingen bezig. Zo had hij o.m. een organisatie opgericht

om zijn landgenoten in het toen al geterroriseerde Kivu te hulp te komen. (Hij is zelf ook uit die streek afkomstig). De Rwandese soldaten en hun collaborateurs, die toen Oost-Congo bezetten, hadden vrijwel alle kippen geroofd. René wou daar wat aan doen. Met zijn ngo had hij kuitentjes in Zuid-Afrika gekocht, die hij voor een zacht prijsje doorverkocht. Waar hij het geld vandaan haalde is me nooit duidelijk geworden, maar als de mensen weer kippen en eieren kunnen eten is dat voor een groot deel aan René te danken.

Zijn echte bekommernis lag evenwel elders. Het Rwandese bezettingsleger en de elkaar bestrijdende Congolese milities roofden op grote schaal de bodemrijksdommen. René werd een expert in het blootleggen van de netwerken die zich in en buiten Congo illegaal verrijkten en verantwoordelijk waren voor de gruwelen, die tegen de bevolking werden bedreven. Een speciaal onderzoeksteam van de Verenigde Naties, dat de smokkel in grondstoffen in kaart bracht, leunde zwaar op de informatie die René hen verstrekke. Maar het

ging hem niet alleen om goud en diamanten.

Met lede ogen zag hij aan hoe het regenwoud, dat ooit Kisangani omringde, almaar verder teruggedrongen werd. Dat kwam omdat de boeren constant op zoek waren naar nieuwe landbouwgrond. Die is in Kisangani en omstreken mager. Na één of twee oogsten is hij uitgeput. Bemesting kenden ze niet, dus kaptten ze bomen om nieuwe veldjes aan te leggen. Bovendien is hout ook de enige brandstof die voorhanden is.

Aanvankelijk was René dan ook een enthousiast medewerker van Hugo Gevaerts en zijn *‘Projet Agroforestier’* om het woud te beschermen door de landbouwmethodes te verbeteren. Maar René had al snel door dat een nog veel groter gevaar het oerwoud – en zijn bewoners – be-

dreigde: dat van de ongebreidelde houtkap door grote bedrijven. Waar de woudontginners in de koloniale tijd er nog voor zorgden het hout oordeelkundig te kappen en waar nodig voor nieuwe aanplantingen te zorgen, gaan de huidige cowboys als wilde mannen tekeer: ze kappen alles weg zonder onderscheid en gooien de boomstammen in de Kongo-stroom, die dan als vanzelf een paar weken later aanspoelen in Kinshasa. De kosten zijn miniem, de winsten gigantisch, want het Congolese hout behoort tot de beste soorten van de wereld.

Daar wou René een einde aan maken, niet alleen om ecologische redenen, maar vooral omdat de reusachtige machines waarmee honderden bomen per dag worden neergelegd, miljoenen mensen bedreigen, die in en van het woud leven. Het zijn jagers en plukkers, die van hun grond worden verjaagd zonder enige compensatie. Het kon dan ook niet uitblijven dat René in contact kwam met Greenpeace. Hij nam ontslag aan de universiteit, verhuisde met zijn gezin naar Kinshasa en richtte daar het loka-

le bureau van de milieubeweging op. Voortaan zou hij zich integraal aan de bescherming van het regenwoud wijden.

Sedertdien reist René Ngongo (foto hiernaast en hierboven) met Greenpeace de wereld rond om bewindvoerders en publieke opinie te wijzen op de gevaren, die één van 's werelds belangrijkste groene longen bedreigen. Twee jaar geleden was hij in de Belgische Senaat om er een deskundig genootschap toe te spreken. Hij had voor de gelegenheid een pygmee meegebracht, die de verbaasde toehoorders erop wees dat het oerwoud voor zijn volk was, wat de supermarkt betekent voor de Europeanen.

En nu is René één van de vier winnaars van de *Right Livelihood Award 2009*. Op 4 december wordt hij in het Zweedse parlement in Stockholm in de bloemetjes gezet. Die *Right Livelihood Award* wordt vaak de alternatieve Nobelprijs genoemd, niet ten onrechte. De initiatiefnemer is Jakob von Ueskull, kennelijk een gefortuneerd journalist en filate-

list (!). Hij vond, in 1980 al, dat de échte Nobelprijzen de blik te eenzijdig richtten op de geïndustrialiseerde landen en nooit mensen bekroonden die proberen antwoorden te vinden op uitdagingen als “milieuvervuiling, het gevaar van een kernoorlog, schending van fundamentele mensenrechten, de ellende van de armen en de geestelijke armoede van de rijken” (zijn eigen woorden). Dankzij deze Jakob kan René nu 150.000 euro opstrijken en dit , zoals de jury het formuleert, *“for his courage in confronting the forces that are destroying the Congo’s rainforests and building political support for their conservation and sustainable use”*.

Dat van die moed is goed gezien. Want René riskeert met zijn activiteiten letterlijk zijn leven. Bij één van zijn boottochtjes op de

Kongo-stroom is hij beschoten door een woedende, blanke, houtkapper. Dit soort lieden wordt beschermd door Congolese machthebbers, die tegen betaling een oogje dichtknijpen. Van hen krijgt René iets discretere maar daarom niet minder reële bedreigingen.

Vaak zeggen zijn Belgische vrienden hem dat hij in de politiek moet gaan. Om van binnen uit de boel te veranderen. Die redenering volgt hij niet. Want volgens hem moet je dan kiezen: ofwel meedraaien in het corrupte circuit ofwel het loodje leggen. Voor beide bedankt hij. Maar in Stockholm zal de Congolese regering wél vertegenwoordigd zijn om in de eer te delen.

Walter Zinzen

lees ook:

Walter Zinzen, Kisangani Verloren Stad, 2004, Van Halewyck

<http://www.rightlivelikelihood.org/>

Boekennieuws: “Congo blijft een failliete en feitelijk onbestaande staat”

Guy Poppe over de Congolese oorlogsjaren 1996 - 2009

Roofdieren gedijen beter in de jungle, schrijft Guy Poppe in zijn pas verschenen ‘De boom waarnaar ze stenen gooien. Congo-dagboek 1996-2009’. Poppe, voormalig radiojournalist (VRT) is een bevoorrecht waarnemer van Centraal-Afrika. Zijn dagboek, dat leest als een trein, brengt niet meteen een vrolijke boodschap. “Wat Zaïre onder Mobutu is geworden, is Congo onder de Kabila’s gebleven: een failliete, feitelijk onbestaande staat, met als wezenskenmerk de minachting voor de publieke ruimte, die tot een speeltuin voor persoonlijke belangen is omgetoverd.”

Is er dan geen hoop voor de voormalige Belgische kolonie? “Ik ben niet over de hele lijn negatief”, zegt Poppe. “Tijdens mijn laatste reis, in de regio Bunia, Beni en Butembo (Noordoost-Congo) heb ik gemerkt hoe enthousiast de mensen zijn, hoe ze aan hun toekomst willen werken, zelfs in de meest

penibele omstandigheden. Als er maar niet die verdomde politiek was.”

Het jaartal 1996 als beginpunt voor dit dagboek is niet toevallig gekozen: najaar 1996 maakte een rebellenbeweging in het oosten van Congo zich op om onder leiding van Laurent-Désiré Kabila de macht in het land over te nemen. De opmars van Kabila, die de steun kreeg van Rwanda en Uganda, ging bijzonder snel: vooraleer ze het zelf beseften, stonden de troepen van Kabila voor de poorten van Kinshasa. Op 17 mei 1996 moest de toen al doodzieke president Mobutu voorgoed zijn koffers pakken.

Misprijzen

Poppe besteedt veel aandacht aan het Congobeleid van de verschillende Belgische regeringen – van het ‘Afrika voor de Afrikanen’ onder minister van Buitenlandse Zaken Eric Derycke tot de kritische lijn van Karel De Gucht, die dit jaar verhuisde naar de Euro-

pese Commissie. Opvallend: Poppe is bijzonder kritisch voor Louis Michel, de voorganger van De Gucht.

Guy Poppe: “Ik zeg niet dat Louis Michel een negatieve rol in het Congolese vredesproces heeft gespeeld, maar hij heeft absoluut niet de positieve rol gespeeld die hij altijd voorhoudt. Louis Michel zette zichzelf te vaak in het zonnetje, zonder dat daar altijd een concrete aanleiding voor was. Op een bepaald moment heeft hij de onderhandelingen zelfs bemoeilijkt, toen hij zich in 2003 met zijn volle gewicht schaarde achter een gedeeltelijk akkoord (enkel tussen Joseph Kabila en Jean-Pierre Bemba, zonder rekening te houden met de andere strijdende partijen RH).”

“Het is ook duidelijk dat Louis Michel na de moord op Laurent Kabila (2001) uitsluitend inzette op diens zoon Joseph. Je kan zeggen dat onder Joseph Kabila veel mogelijk was en dat er verkiezingen in Congo zijn gekomen. Louis Michel had echter geen oog voor de negatieve kanten van Joseph Kabila en zijn entourage, de corruptie die rond de man hangt. Is het toeval dat Michel hetzelfde in Rwanda heeft

gedaan, waar tijdens de verkiezingen van 2000 onverzettelijk de kant van huidig president Paul Kagame heeft gekozen. Michel had niets dan misprijzen voor de kritische rapporten van de Europese waarnemers tijdens die verkiezingen.”

Onverbloemd

Poppe is minder hard voor Karel De Gucht die ervoor zorgde dat België en Congo niet meer ‘on speaking terms’ waren. “De Gucht durfde tenminste de zaken onverbloemd te zeggen”, aldus Poppe. “Op een bepaald ogenblik was in Congo niets meer mogelijk. Zachtjes aanbrengen van kritiek ging niet meer. Dan is het geoorloofd dat iemand met de vuist op tafel slaat. Met Karel De Gucht wist je tenminste wat je aan hem had. Ik zie het Yves Leterme, de huidige minister van Buitenlandse zaken, nog niet doen, hoewel hij nog niet lang genoeg op Buitenlandse Zaken zit om hem nu al te beoordelen.”

Het dagboek eindigt op een onheilspellende toon. Bestaat dan de kans dat Congo opnieuw ontploft?

Poppe: “Dat zit er altijd in.

Rwanda geldt nu als een model van stabiliteit, als een land dat economisch in de lift zit. Maar in Rwanda worden de echte problemen toegedekt, dat blijft nog een kruitvat. Zolang Rwanda kan ontploffen, blijft het hele oosten van Congo instabiel. Europa heeft ook drie grote oorlogen (De Frans-Pruisische oorlog in 1870 en de eerste en de tweede wereldoorlog) moeten meemaken vooraleer het besef groeide dat de naties moesten samenwerken. Wilde dit besef rond de Grote Meren maar groeien.”

Roger Huisman

Guy Poppe:
De boom waarnaar ze stenen gooien.
Congodagboek 1996 - 2009
510 blz
Uitgeverij Meulenhoff/Manteau,
Antwerpen, september, 2009
ISBN: 9789085421443
Prijs: 24,95 euro
<http://www.standaarduitgeverij.be>

Voor hen die er meer over willen weten!

Congoforum

<http://www.congoforum.be/ndl/>

monuc

Monuc: de Uno in de D.R.Kongo

<http://www.monuc.org/>

Radio Okapi

<http://www.radiookapi.net/>

Syfia Grands Lacs

<http://www.syfia-grands-lacs.info/>

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Rotary Club
BILZEN-
ALDEN BIESEN

P. GODFROID

LEYSEN HUMANITAS

R.C. Asse
R.C. Borgloon
R.C. Genk-Staelen
R.C. Genk
R.C. Lanaken-Maasland
R.C. Maaseik
R.C. Maasland-Lanklaar
R.C. Siegen Schloss

LOTUS BAKERIES nv

Lions Club Hasselt